

Ketella-pele ho Deuteronoma

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng Sa Thuto ea Beke ena Bala: *Esa. 14:12–14, Ezek. 28:12–17, Gen. 3:1–7, Gen. 12:1–3, Liketso 7:20–36, Exod. 19:4–8.*

Temana ea Khopolo: Temana ea Khopolo: “Ea sa rateng ha a ka a tseba Molimo; hobane Molimo o lerato” (1 Johanne4:8).

EHlile, buka ea Deuteronoma, ha e ea itlhlahela sepaka-pakeng. Hantle joaloka ntho’e ’ngoe le e ’ngoe lefatšeng, Deuteronoma e etsahetse maemong a itseng; ka hona, joaloka ka sohle se teng bophelong, maemo ano a bapala karolo ea bohlokoa tekong ea ho utlouisisa se boleloang ke buka le sepeo sa eona.

Boholo ba nalane bo tlile pele ho eona—nalane e hlalositseng maemo, eseng a buka fela, empa le a lefatše le tikoloho e entseng maemo a eona. Hantle joalokaha ho ka ba thata ho ka utloisisa sepheo le mosebetsi oa lintši tsa fenstere e ka pele koloing re sa bue ka koloi, ho ka ba thata ho utloisisa Deuteronoma, haholo-holo ha re tla tabeng ea ’moko-tabo oa rona (Deuteronoma le ’nete ea kajeno), re sa natse maemo ao e ngotsoeng tlasa ’ona.

Motho e mong o kile a bala Leo Tolstoy’s *War and Peace* ea *Rashea*—e ka bang maqephe a 1,500 ka matsatsi a mararo fela. Ha a botsoa hore na e buoa k’ang, a araba: “E buoa ka *Rashea*.”

Ho buoa ka nalane ea likete-kete tsa lilemo pele re kena ho Deuteronoma Thutong ea beke e le ’ngoe, e tla be’ le ho etsa ntho’e tsoanang. Empa ho tsepamisa maikutlo lintlha-kholong, re ka bona maemo oa re a hlokang hore re ka utloisisa buka ena, e “tletseng ’nete ea kajeno.”

**Ithute Thuto ea Beke ena Ho Lokisetsa Sabatha sa Mphalane 2.*

Lerato, ho Ratoa

1 Johanne 4:8 e re, “Molimo O lerato.” Leha mantsoe ana a mararo a le bonolo hakaalo (a mane Sekherikeng), moelelo o a potileng o tebile hona hoo, o matla a sele, hona hoo re ka sitoang ho utoisisa seo a lekang ho se bolela. Mantsoe ha a re Molimo O oa Rata, kapa Molimo o bontša lerato, kapa Molimo ke sesupo sa lerato, empa Molimo ke lerato. *Ke lerato*—joalokaha e ka lerato ke khubu ea boleng ba Molimo ka boeena. Re le batho ba oeleng, ba nang le letlalonyana le lenyenyane le likhemikale ka lihloohong tsa rona tseo re utloisisang ’nete ka tsona, ka ’nete re sitoa ho utloisisa hantle hore na haele hantle hore “Molimo ke lerato” e bolelang.

Empa ka ’nete, re ka ba le kutloisiso e lekaneng ea hore efela e le taba tse monate. Haeba, ho e na le hore “Molimo ke lerato” e n’e re “Molimo ke lehloeo” kapa “Molimo ke moiphetsi” kapa “Molimo h’a na taba,” ruri re ne re tlameha ho khathatseha ka taba tse joalo.

Joale ’nete ea hore “Molimo ke lerato” e re thusa ho utloisisa taba ea hore ’muso oa Molimo, kamoo a busang tlholeho eohle, ke sesupo sa lerato leo. Lerato le chalametsa hara maholimo le mafatše, mohlomong le ho feta kamoo matla a hulelang lintho fatše a etsang ka teng. Molimo O oa re rata; le rona, rre tlameha ho mo rata (*sheba Deut. 6:5, Mar 12:30*).

Leha ho le joalo, lerato, ho ba lerato, le tlameha ho fanoa ka boikhetlo. Molimo a ka se qobelle lerato; a qala a etsa joalo, ha e sale lerato. Ka hoa, ha Molimo a ne a bopa libopuo tse bohlale tse nang le kelello leholimong le lefatšeng, a li fa bokhoni ba ho rata, ho ne ho lutse ho e na le kotsi ea hore libopuo tseo li ka se mo rate. Se seng se entse joalo—joale, eaba nyaka-nyaka eo re e tsebang e le toantšano e kholo e qalile.

Ke hobaneng ha litemana tse latelang li utlohala feela maemong ao ho nang le tokoloho, le kotsi, e ka tlosoang ke lerato? (*Esa. 14:12–14, Ezek. 28:12–17, Tsen. 12:7*).

Temana e fanang ka leseli le batsi ke Ezekiele 28:15, e bontšang hore leha lenyeloi lena, Lucifera, e ne e le sebopuo se phethahetseng, se bopiloeng ke Molimo o phethahetseng, bobele bo ile ba fumanoa ho sona. Taba ea pele, ha se hobane a ne a bopiloee le bobele boo. Empa, kaha a ne a bopiloee le bokhoni ba ho rata, Lucifera o ne a bopiloee a e na le khetho ea boitšoaro, ’me ho sa natsoe sohle seo a neng a se filoe, (“O ne u apesitsoe ka mahakoe ohle a mefuta”), lenyeloi lena le bile meharo. Ntho e ’ngoe ea isa ho e ’ngoe ho fihlela, e, “ho e ba le ntoahleholimong.”

Libakeng tse ling u ka ithekela ntja ea roboto, e tlang ho mamela litaelo tsa hao, e ke keng ea ithusetša ka tlang, kapa ho ja feneshara. Na u kaba le likamano tse mofuta ofe kapa ofe tse utlohalang le “ntja” eo? Karabo ea hao e u thusa joang hore u utloisise hore na hobaneng a ne a batla libopuo tse ka khutlisang lerato la hae?

Ho oa le Moaroallo

Ngoana e mong le e mong oa sekolo o batla a utloile pale ea apole e oelang sefateng e be e otl'a Isaac Newton hloohong, e be, Newton o sibolla molao oa matla a hulelang lintho fatše (*grafithi*). Hore apole e fela e oetse ea mo otl'a hloohong, ha se hona hoo eleng taba; empa, taba ke hore, kutloisiso ena ea Newton e bohlokoa-hlokoa (hakere ha se eena ea sibolotseng gravithi mang le mang ea oelang o ne a se ntse a tseba ka eona) e n'le ho utloisisa hore matla a liehelang apole fatše ke oona a tšoereng khoeli tseleng ea eona ha e potoloha lefatše, lefatše ha le potoloha letsatsi, joalo-joalo.

Sena se bohlokoa hobane, lemo tse sekete, batho ba ne ba lumela hore melao e laolang maholimo e fapane le e laolang lefatše. Newton o ile a bontša hore kutloisiso ena e fosahetse.

'Me le ha tlatsetso ea Newton e ne e le melaong ea tlhaho, taba ena e ka sebelisoa le melaong ea boitšoaro. Tokoloho e tšoanang, tokoloho e tlameletsoeng leratong, e ileng ea qetella ka ho oela ha Lucifera leholimong, e qeteletse ka ho oela ha motho lefatšeng.

Bala Genese 2:16, 17 le Genese 3:1–7. Ke joang litemana tse tse buoang ka batho ba phethahetseng, tikolohong e phethahetseng, ba bopiloeng ke Molimo o phethahetseng, li boetseng li senola 'nete e matla malebana le tokolo e tlameletsoeng le lerato?

Kamora ho oa, lintho li ile tse senyeha ho feta, ho fihlela moo Molimo a buoang ka batho tjena “mopo oa mehopolo eohle ea lipelo tsa bona o mobe feela ka matsatsi ohle” (*Gen. 6:5*). 'Me haeba mehopolo ea bona e ne e le mebe, ka 'nete le liketso tsa bona li ne li le joalo, ho fihlela moo ho ileng hoa mpefala hona hoo Molimo a bileng a senya lefatše ka moroallo—mohlomong ho fa motho monyetla oa ho qala qalong, seo re ka reng ke tlhohleho ea bobeli. Leha ho le joalo, joalokaha re bone paleng ea tora ea Babele (*Gen. 11:1–9*), batho ba bonahala ba tsoetse pele ka ho nyelisa Molimo. “Ha tora e se e le malebana le ho phetheloa, karolo ea eona e ile ea sebetsa e le moo liahi li lulang teng; likamore tse ling, tse neng li khabisitsoe ka makhethe, li ne li khethetsoe melingoana ea bona. Batho ba ile ba ketekela katleho ena ea bona, ba rorisa melingoana ea silevera le gauta, ba iphatlalatsa khahlanong le 'musi oa maholimo le lefatše.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, leq. 119. Ka hona, ntle le ho ferekanya puo ea bona, Molimo o ile a hasakanyana moloko ona o oeleng lefatšeng lohle.

Boloka setsoantso sa menahano eo u bang le eona tsatsi lohle. See se u rutang malebana le maemoa a pelo ea hao?

Pitso ea Aborahama

Abrame (eleng Aborahama) o hlaha khetlo la pele melokong e ho Genese 11, le hlahang hantle kamora hore ho buuo e ka ho qhalakanngoa lefatšeng ho tloha Babel.

Bala Genese 12:1–3, ha Molimo a bitsa Aborahama. Kajeno, re sheba moraonyana kamora sefapano, kamora lefu la Jesu le khaso ea evangeli, re utloisisa seo Molimo a neng a tsepisa ho se etsa ka Aborahama joang?

Lilemo-lemo kamora moo, moapostola Paulosi, ha a leka ho sebetsana le lithuto tse khelohileng tsa Bagalata, o ile a supa morao pitsong ea Aborahama, a bontša e le pontšo ea pele ea seo taba-tabelo ea Molimo esale e le sona: evageling lefatšeng lohle. “Le lemohe ka hoo, ba tumelong ke bona bao eleng bana ba Abrahamama. ’Me lengolo, ka ho iponela pele hore Molimo o tla beha balichaba ba lokileng ka tumelo, le boleletse Abrahamama evangeli eo pele, la re: lichaba tsohle li tla hlohonolofalla ho uena. Ka baka leo, ba tumelo ba hlohonolofala le Abrahamama molumeli.” (*Ba-Ga. 3:7–9*).

Pitso ea Abrahamama e qalile ho boleloa ho Genese 12; boholo ba pale ea Genese ke malebana le litlohlo tsa hae, moloko o khohlahetseng kamora o mong, lelapa le senyehileng kamora le leng, empa, tšepiso e ne e tla phethahatsoa ka bona, sehlohlo sa eona se bile pitsong ea Moshe.

Bala Liketso 7:20–36, kadoo moshoele-tumelo enoa, Stefane a bontšang Moshe le Phallo kateng. See se amana joang le pitso ea Molimo ea pele ho Abrahamama?

Lefatšeng le tletseng ho hloka tsebo, liphoso, le ho se tsebe ’nete (lintho ha li e-so fetohe hakaalo nakong e fetang lemo tse kete tse tharo, kapa ha ho joalo?), Molimo o ile a bitsa sechaba, sechaba sa hae, peo ea Abrahamama, ho tsoa Egepete. Ka bona, ha a ea ka a leka ho boloka tsebo ea ’nete fela; ke hore, ho mo tseba, Yahweh, le leano la topollo, empa le ho hasa tsebo eo lefatšeng lohle.

Kajeno, Re le Baleti, re ipona jonang papisong le lefatše? Ke hore, ntho tse tšoanang pakeng tsa rona le Iseraele oa khale ke life? Ka holimo ho tsohle, ke boikarabello bo fe boo tšoano ee e ho jarisang e mong le e mong oa rona?

Selekane Senai

Phallo le sohle seo e neng e se fupere, e tloha maling a likoseneng tsa mamati Egepeta, ho fihlella mehlolong ea leoatile le lefubelu—ebile maiphihlelo a makakang! Haho potang e ile ea etsa maiphihlelo a matla ho ba ileng ba phela hara tsona. (Ba ileng ba shoa bona, ho tloha ka matsibolo a Maegepeta ho isa masoleng shoeletseng mpeng ea leoatile, Molimo o tla ba ahlola ka ho loka.) Joalokaha Molimo a itse: And those who died, from the first-born children in Egypt to the soldiers at the bottom of the sea, God will judge them fairly.) As the Lord said: “ ‘ “Le bone seo ke se entseng ho ba Egepeta, le kamoo ke le pepileng kateng, ka mapheo a ntsu, ka le tliša ho ‘na’ ” (Exod. 19:4.)

Ke hobaneng ha Morena a ile a etsa pholoso ee mahlonoko e hlolang, haele hantle, a ntša sechaba se seng hara se seng, kapa, joalokaha Moshe a ile a ba bolella: “ ‘ “Kapa o teng Moliom o mong o kileng oa leka ho tla inkela sechaba sa kahara sechaba se seng, ka meloko, le ka lipontšo, le ka mehlolo, le ka nto, le ka letsoho le matla, le ka letsoho le otlohileng, Molimo oa lona a le etselitse tsohle tse joalo Egepeta, pela mahlo a lona na?” ’ ” (Deut. 4:34.)?

Bala Exoda 19:4–8. Ke hobaneng Molimo a ile a ntša batho baa Egepeta?

Hone hole bonolo joalo. Molimo o ile a ba ntša, peo, litloho-tloholoana tsa bo ntat’a bona, Aborahama, Isaka le Jakobo. ’Me Molimo o ile a thakhola selekane le litloholo tsona, tsona e n’e tšaba, ““letlotlo la ka la sebele hara lichaba tse ling kaofela, etsoe lefatše lohle e le laka”” (Exod. 19:5.). Likamano tsona e n’e le khubu ea selekane.

Taba ena ea Molimo ea “letlotlo la sebele” (*segullah*), leha hole joalo, e kaba (’me ho no fela hole joalo) e sa utloisisehe. Ho khetheha ha bona ho ne ho sa tsoe ho letho le teng ka hare ho bona le ikhethileng le halalelang. Empa, e n’e le ka baka la mohau oa Molimo oo ba o filoeng le ka baka la linnete tse babatsehang tseo a ba fileng tsona, linnete tseo ba neng ba tlameha ho li latela, hape, joaloka “‘muso oa baprista,” ba qeteletseng ba li phatlalletsa lefatše.

Joale eaba Molimo o ba fa tse ling tsa litaelo tsa selekane, (qetello ea bona ea tumellano, re ka rialo), Melao e leshome (Exoda 20), ’me selekane sena se ile sa tiisoa. Kamora ho fapatsa aletara e ncha ka mali a mahlabelo, Moshe o ile “a nka buka ea selekane, a e balla sechaba” (Exod. 24:7). Batho ba boela ba ikana ka hore ba tla mamela.

“Hobane Moshe, enere mohlang a boleletseng sechaba kaofela litaelo tsohle tsa molao, a nka mali a manamane le a liphoko... ’me a foka buka le sechaba sohle ka tsona. Are, ‘ke ana mali a selekane seo Molimo o se laetseng bakeng sa lona” (Baheb. 9:19, 20.). Mali a emetse eng, ’me ke hobaneng seo se le bohlokoa, le ho rona kajeno?

Bohlaba-Phieo le Kotlo

“Tsohle tseo Jehova a li buileng re tla li etsa” (*Exod. 19:8; sheba le Exod. 24:3, Exod. 24:7*). Leha ho se potang, batho bana ba ne ba tiile ka seo ba se buoang nako eohle ha ba e cho joalo, nalane e halalelang e bontša hore, k bomali-mabe, hanagata liketso tsa bona li ne li fapane le seo ba se buoang. Leha e ne e le sechaba se khethehileng, leha ba kene selekaneng le Jehova ka boithaopo, ha b’a ka ba boloka boitlamo ba bona tumellanong ena, eleng se qeteletseng ka ntho e le ’ngoe.

Karolo ea bohlokoa-hlokoa ea Baiseraele selekaneng see ke efe? (*Exod. 19:4, 5*).

Boipilaetso ba ho mamela Molimo, ho boloka melao ea hae, e n’e se ho lumelang molaong, hantle joalokaha le kajeno ho se joalo (*sheba Matt. 7:24–27; Johanne 14:15; Jakobo 2:20; Baro. 6:11, 12*), empa leha hole joalo, bana ba Iseraele ba ile ba hloloa ke ho phethahatsa karolo ea bona konterakeng ena.

Ka nnete, li sa tloha feela, hona pela thaba ea Sinai mono, ba be se ba koenehela konteraka (*sheba Exod. 32:1–6*). Ka bomali-mabe, ho se tšepahale ho bonahetse e le hona hoo e bang tloaelo, ka hona, ho e-na le ho kena lefatšeng la pallo ka pele, ba solla lefelleng lemo tse 40.

Bala Numere 14:28–35. **Kotlo eo sechaba se ileng sa e fuoa ka lebaka le ho se tšepe seo Jehova a neng a re ba se etse?**

Hantle, joaloka kajeno, ho se mamele ho tla hangata, eseng feela ho tsoa borabeleng bo pepenene (leha seo se etsahala) empa ho tsoa ho hloleheng ho tšepa seo Jehova a re bolellang sona. Se entseng hore sebe sena se be kotsi ka ho fetisisa ho Iseraele ke taba ea hore, joaloka Molimo a chulo ka boena, batho bohle ba ne ba “bone khanya ea ka le mehlolo eohle eaka, eo ke e entseng Egepeta le lefeelleng, ba seng ba ntekile ha leshome” (*Numer. 14:22*). Ho sa natsoe sohle seo ba se boneng le tseo ba fetileng hara tsona, ba ’nile ba hana ho mamela Jehova ba tsamaee ba ilo hapa lefatše, ba sa natse tiisetso ea Molimo ea hore ba tla atleha (*Numere 13–Numere 14*).

Nahana ka se buoeng ka holimo ka mona: hore hangata ho se mamele ho tlisoa ke ho se tšepe lentsoe la Molimo. Hobaneng see e le ’nete? ’Me ke joang re ka ithutang ho tšepa Molimo ho feta?

Ho Ithuta ka Botebo: Bakeng sa boithuto bo tebileng hantle ka toantšano e kholo, se ipapisitseng le taba ea Molimo oo eleng lerato, bo ngotsoeng ke Mosala, sheba Johanne Peckham's *Theodicy of Love: Cosmic Conflict and the Problem of Evil* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2018). Taba ea hore mosebetsi ona o phatlalalitsoe ke setsi seo eseng sa Masala e bontša boleng ba kamoo boithuto ba Bibehe bo tsoileng matsoho bo ka bontšang bonnete ba toantšano e kholo joalokaha e bontšoa ke mangolo.

“Ka bokhutšoanyane, ke etsa khang ea hore lerato la Molimo (ha le utoisisoa hantle) ke khubu ea qhoebeshano ea lefatše lohle le hore boitlamo ba Molimo ba ho rata bo tlisa lebaka le lekaneng la boitšoaro la hore e be Molimo o lumella bobo, le liphapang tse utloahalang tsa ho utloisisa tlhohonolofatso e halalelang joalokaha e sebetsa tlasa seo ke se bitsang melao ea ho sebetsa ea selekane.”—JohanneC. Peckham, *Theodicy of Love: Cosmic Conflict and the Problem of Evil* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2018), leq. 4.

“Taelo ea hore Iseraele e keke ea kena Kanana pele ho lemo tse 40 ebile ntho'e bohloko haholo ho Moshe le Arone, Kalebe le Joshua; empa leha ho le joalo ba ile ba amohela qeto ena ntle le lekhonono. Empa bohle ba ba neng ba honotha ka kamoo Molimo a neng a ba tšoere kateng, ba re ba tla khutlela Egepeta, ba ile ba lla habohloko ha ba bona ba falatsoa mahlohonolo ao b'a hanneng. Ntho tsena tseo ba neng ba honotha ka tsona e n'e se letho, joale Molimo o ne a ba file lebaka la ho lla. Hoja ba llela sebe sa bona ha ba se hlokomelisoa, ba ka be ba sa fuoa kotlo ena; empa ba ile ba llela kahlolo; masoabi a bona e n'e se a pako, ebile a ne a ke ke a fetola kahlolo ea bona.”—Ellen G. White, *Patriarchs and Prophets*, leq. 392.

Lipotso tsa ho Qoqoa:

- ① Buisanang ka taba ea boikhethele le lerato. Ke hobaneng ha lerato, hore e be lerato, le tlamehang ho fanoa ka boikhethele? Ha u sheba masisa-pelo ohle a teng lefatšeng, motho e mong a ka etsa khang ea hore ho ne ho sa hlokehe. U ka araba taba ee joang?
- ② Ho mamela ke khubu ea Bibehe, joale ho lumela molaong ke eng? Ke ntho li fe tse ka thibelang teko ea ho tšepahalla Molimo le lentsoe la hae le melao ho qetella e ba leraba la ho lumela molaong?
- ③ Ka sehlopheng, buisanang ka potso e botsitsoeng qetellong ea thuto ea Labobeli mabapi le tšoano ea Iseraele oa khale le kereke ea Baleti Ba Bolokang Letsatsi la Bosupa. Ke ntho life tse tšoanang? 'Me ke hobaneng re lokela ho ikhathatsa ka tsona?